

ROZDZIAŁ 1

KLASYFIKACJA I ZASADY EWIDENCJI KOSZTÓW

1.1. Pytania testowe

1. Przykład kosztu w przedsiębiorstwie produkcyjnym, który nie będzie stanowił elementu kosztu wytworzenia to:
 - a) koszt materiałów zużytych przez wydział remontowy przy wykonywaniu świadczeń na rzecz wydziału obróbki mechanicznej;
 - b) koszt zamówienia folderów reklamujących firmę;
 - c) koszt paliwa zużytego przez wydział zaopatrzenia podczas transportu zakupionych materiałów zużytych podczas remontu hali produkcyjnej;
 - d) koszt odzieży ochronnej dla pracowników produkcyjnych.
2. Który z podanych kosztów jest kosztem pośrednim produkcyjnym:
 - a) koszt energii elektrycznej zużytej do oświetlenia budynku administracyjnego;
 - b) koszt materiałów eksploatacyjnych zużytych do konserwacji maszyn i urządzeń produkcyjnych;
 - c) koszt paliwa do samochodów osobowych administracji;
 - d) koszt opakowań wykorzystanych podczas transportu produktów do klientów.
3. Kosztem pośrednim dla usługi „mycie samochodu” przeprowadzanej w myjni samochodowej jest:
 - a) koszt wynagrodzenia pracownika, który zależy od liczby wykonanych usług;
 - b) koszt dzierżawy działki, na której znajduje się myjnia;
 - c) koszt wody, szamponu i pasty zabezpieczającej lakier;
 - d) żadne z powyższych.
4. Kosztem pośrednim dla usługi „specjalistyczna porada lekarska chirurgiczna” w prywatnej przychodni lekarskiej jest:
 - a) koszt wynagrodzenia lekarza, który zależy od liczby porad;
 - b) koszt utrzymania rejestracji, obsługującej wszystkich pacjentów przychodni;
 - c) koszt druku ulotki, reklamującej zabiegi oferowane przez lekarza udzielającego tej porady;
 - d) koszt materiałów opatrunkowych i leków zużytych podczas wizyty.

5. Do stałych kosztów wytworzenia w przedsiębiorstwie produkującym meble tapicerowane należą:
 - a) koszty materiałów obiciowych;
 - b) koszty odsetek od kredytów długoterminowych;
 - c) koszt amortyzacji urządzeń produkcyjnych;
 - d) koszt wynagrodzenia pracowników Działu Sprzedaży.
6. Dla odróżnienia kosztu bezpośredniego od kosztu pośredniego w prywatnej szkole językowej konieczne jest określenie czy:
 - a) koszt ten jest czy nie jest zależny od poziomu aktywności (liczby prowadzonych kursów);
 - b) koszt ten może być łatwo przypisany do danego obiektu kosztów (danego rodzaju kursu);
 - c) koszt ten jest czy nie jest kosztem kontrolowanym przez menedżera szkoły;
 - d) żadna z podanych odpowiedzi nie jest prawidłowa.
7. Który z wymienionych kosztów zostanie ujęty jako koszt zarządu:
 - a) koszt ubezpieczenia transportu zakupionych surowców do produkcji;
 - b) koszt odsetek od zaciągniętego długoterminowego kredytu;
 - c) koszt delegacji służbowej na targi branżowe;
 - d) wartość przekazanego w darowiźnie wózka widłowego.
8. Jeśli liczba przesyłek nie przekroczy granic przedziału istotności, kosztem zmiennym w firmie kurierskiej będzie:
 - a) koszt ubezpieczenia OC samochodów dostawczych;
 - b) koszt paliwa do samochodów dostawczych;
 - c) koszt czynszu za wynajmowane pomieszczenia garażowe;
 - d) koszt amortyzacji samochodów dostawczych.
9. Przy założeniu, że wzrost rozmiarów produkcji mieści się w przedziale istotności, które twierdzenie jest prawdziwe:
 - a) wraz ze wzrostem rozmiarów produkcji rosną całkowite koszty zmienne;
 - b) wraz ze wzrostem rozmiarów produkcji rosną jednostkowe koszty zmienne;
 - c) wraz ze wzrostem produkcji rosną całkowite koszty stałe;
 - d) wraz ze wzrostem produkcji rosną jednostkowe koszty stałe.
10. Który z wymienionych kosztów będzie kosztem wytworzenia produktu w przedsiębiorstwie produkującym suplementy diety?
 - a) nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi;
 - b) koszt windykacji należności;
 - c) koszt zakupionej linii do oczyszczania surowców do produkcji;
 - d) koszt wynagrodzeń pracowników Działu Księgowości.

1.2. Zadanie przykładowe: *Relaks* – producent modułowych mebli wypoczynkowych – rozliczenie kosztów

Zakłady *Relaks* są producentem modułowych mebli wypoczynkowych kanap, foteli i puf. W tabeli 1.1 przedstawiono wszystkie produkcyjne i nieprodukcyjne jednostki organizacyjne przedsiębiorstwa oraz realizowane w nich zadania.

Tabela 1.1. Jednostki organizacyjne w przedsiębiorstwie *Relaks*

Dział	Funkcje
Wydział Elementów Miękkich	wytwarzanie elementów miękkich siedzisk i oparc
Wydział Stelaży	wytwarzanie dwóch rodzajów stelaży, stelaży typu A umożliwiających montaż siedzisk i stelaży typu B do zamontowania siedzisk i oparc
Wydział Montażu	montaż wyrobów gotowych – mebli: puf, foteli i kanap w oparciu o wytworzone półprodukty: stelaże, siedziska i oparcia
Dział Zaopatrzenia	organizacja zakupu materiałów do produkcji, magazynowanie
Dział Sprzedaży	marketing, magazynowanie wyrobów gotowych i organizacja transportu produktów do klientów
Zarząd	sprawowanie zarządu i administracji, rachunkowość, sprawy kadrowe, raporty i analizy

Wyodrębnione jednostki organizacyjne przyjęto jako miejsca powstawania kosztów, w układzie podmiotowym koszty agregowane są w ich przekroju. Informacje o rzeczywistych kosztach poniesionych w okresie analizowanego miesiąca w przedsiębiorstwie *Relaks* przedstawiają się następująco. Na początku okresu w magazynie nie było zapasu żadnych surowców i materiałów, a w ciągu okresu zakupiono następujące materiały bezpośrednie:

- 3200 m² tkaniny obiciowej z mikrofibry, cena zakupu 25 zł/m², łączny koszt 80 000 zł;
- 1500 m² pianki wysokoelastycznej poliuretanowej o grubości 10 cm, cena zakupu 150 zł/m², łączny koszt 225 000 zł;
- 1400 sztuk sprężyn bonell, cena zakupu 26 zł/szt., łączny koszt 36 400 zł;
- 2500 sztuk ramiaków z płyty wiórowej, cena zakupu 7,5 zł/szt., łączny koszt 18 750 zł;
- 5200 m rurek ze stali nierdzewnej o średnicy 3 cm, cena zakupu 14 zł/m, łączny koszt 72 800 zł;
- elementy metalowe do łączenia rurek przy wytwarzaniu stelaży o wartości 8320 zł;
- elementy metalowe do łączenia stelaży przy montażu mebli o łącznej wartości 31 800 zł.

Ponadto zakupiono:

- materiały pomocnicze do produkcji, takie jak: kleje, nici do szycia, igły do maszyn do szycia, taśmę typu rzep, płótno lniane, wkręty do drewna itp. o łącznej wartości 21 600 zł;

- materiały biurowe, takie jak: papier do drukarek, toner do drukarek, segregatory na dokumenty, koszulki foliowe do dokumentów itp. o łącznej wartości 1000 zł;
- materiały do pakowania wyrobów gotowych przed transportem do klientów: folię przezroczystą, kształtki ze styropianu i folię bąbelkową o łącznej wartości 1500 zł.

Na podstawie informacji pochodzących wprost z pomiaru i dokumentów źródłowych można bezpośrednio w przekroju miejsc powstawania kosztów (jednostek organizacyjnych) prowadzić ewidencję kosztów:

- amortyzacji środków trwałych (tab. 1.2);
- wynagrodzeń oraz narzutów na ZUS (tab. 1.3).

Tabela 1.2. Amortyzacja środków trwałych według miejsc powstawania kosztów

Miejsce powstawania kosztów	Koszt (zł)
Wydział Elementów Miękkich	20 000
Wydział Stelaży	6 000
Wydział Montażu	25 400
Dział Zaopatrzenia	3 600
Dział Sprzedaży	4 000
Zarząd	2 500
Razem	61 500

Dla miejsc powstawania kosztów, w których prowadzona jest działalność produkcyjna wynagrodzenie pracowników produkcyjnych stanowi koszt bezpośredni, a pracowników nadzoru produkcyjnego koszt pośredni produkcyjny (koszt wydziałowy).

Tabela 1.3. Wynagrodzenia wraz z narzutami ZUS według miejsc powstawania kosztów

Miejsce powstawania kosztów		Wynagrodzenia (zł)	Składki na ZUS (zł)
Wydział Elementów Miękkich	robocizna bezpośrednia	66 260	23 240
	wynagrodzenia pracowników nadzoru	20 000	7 000
Wydział Stelaży	robocizna bezpośrednia	23 700	8 300
	wynagrodzenia pracowników nadzoru	7 000	2 450
Wydział Montażu	robocizna bezpośrednia	42 800	15 040
	wynagrodzenia pracowników nadzoru	15 000	5 250
Dział Zaopatrzenia		9 000	3 150
Dział Sprzedaży		10 000	3 500
Zarząd		14 000	4 690
Razem		207 760	72 620

W tabeli 1.4 przedstawiono informacje o pozostałych kosztach poniesionych w rozważanym okresie jednego miesiąca.

Tabela 1.4. Inne koszty poniesione w analizowanym okresie jednego miesiąca

Pozycja kosztów		Koszty (zł)
Zużyta energia elektryczna		37 260
Wynajem pomieszczeń produkcyjnych		84 000
Wynajem pomieszczeń biurowych		55 000
Szkolenie pracowników nadzoru Wydziału Montażu		2 000
Koszt podróży służbowej na Targi Meblarskie		3 500
Usługi telekomunikacyjne		1 500
Ubezpieczenie majątkowe pomieszczeń za kwartał		12 000
Kara finansowa za nieprawidłową gospodarkę odpadami		2 000
Usługa ochrony przedsiębiorstwa		5 000
Remont maszyny na Wydziale Elementów Miękkich		2 600
Druk ulotek reklamujących serię mebli modułowych		4 000
Usługa spawania laserowego elementów stelaży		8 500
Usługa chromowania		26 000
Usługa transportu wyrobów gotowych do klienta		3 200
Koszt transportu sprężyn bonell		900
Darowizna gotówkowa na rzecz schroniska dla zwierząt		1 000
Bieżąca konserwacja linii produkcyjnej	na Wydziale Elementów Miękkich	10 000
	na Wydziale Montażu	18 000
Razem		278 460

Niektóre z kosztów wyszczególnionych w tabeli 1.4 ponoszone są wspólnie na rzecz różnych miejsc powstawania kosztów. Informacje pozafinansowe, służące do rozliczenia wspólnych kosztów ewidencjonowanych według rodzaju, do układu podmiotowego dla wyodrębnionych miejsc powstawania kosztów (jednostek organizacyjnych przedsiębiorstwa) zebrano w tabeli 1.5.

Informacje o wielkości zajmowanej powierzchni produkcyjnej i biurowej wykorzystywane są do rozliczenia kosztów wynajmu pomieszczeń produkcyjnych i biurowych, a informacje o wielkości zużytej energii elektrycznej do rozliczenia jej kosztów.

Na podstawie pomiaru i dostępnych dokumentów koszty bezpośrednie materiałów i robocizny bezpośredniej należy odnieść do zdefiniowanych obiektów kosztów.